

במה בהמה פרק חמישי שבת

נו.

עין משפט נר מצוה

מ א מ' פ"ג מהל'
סנהדרין הלכה א סמג
לאון תו טו"ע ח"מ פ"ט
ספ"ד:
מא ב מ"י פ"ג מהל'
מלפס הלכה ט.

תורה אור השלם

1 יהי באשר זקן שמואל
י'הש את בניו שפטים
לש"מאל: שמואל א ח א
2 ולא הלב בניו בדיקב
ישו אחרי הבצע וקח
שחר וישו משפט:

3 והלך מדי שנה בשנה
וסבב בית אל והגלגל
דמופת וישפט את ישראל
את כל המקומות האלה:
שמואל א ט ז טו

4 יהי דוד לכל דרוך
משפלו יו עמו:
שמואל א י"ד י

5 מדוע בבית את דבר יי
לעשות הרע בעיני את
אוריה החתי הבית בחרב
ואת אשתו לקחת לך
לאשה ואחר ה'רמת בחרב
בני עמון: שמואל ב י"ט
6 ואת שירת חרציה תקבל
האלה ואת לשר האלף
ואת אחיק תפקד לשלום
ואת ירמיה תקח:

7 ויאמר אוריה אל דוד
הארון וישראל ויהודה
ישבים בסבות וארני יואב
ועבדי ארני על פני השדה
ותי ואני אבוא אל ביתי
לאכל ולשתות ולשכב עם
אשתי ויהי דוד וישפט עם
אָשְׁתו את הדבר הזה:

8 אשר עשה דוד את
הרע בעיני וְ לך רמל
אשר צדו כל ימי ימי רך
בדבר אוריה החתי:
מלכים א טו ה

9 ויאמר דוד המלך איפה
הוא ויאמר ציבא אל
המלך והנה הוא בית מלך
בן עמיאל בלו דבר:
מלכים א טז א

10 וישלח המלך דוד
ויקחהו מבית מכיר בן
עמיאל מלו דבר:
שמואל ב טו ה

11 ויאמר המלך ואתה בן
אדניך ויאמר ציבא אל
המלך והנה יושב בירושלם
בן אביר וישבו לי בית
ישראל את ממלכת אבי:
שמואל ב טז ג

12 ויאמר המלך לציבא
הנה לך כל אשר
למפבושת ויאמר ציבא
השתחיתו אמצא קן
בעיניך אחי המלך:
שמואל ב טז ד

13 ומפבושת בן שאול ירד
לקראת המלך ולא עשה
רגליו ולא עשה שפמו ואת
בגדיו לא כבס למן היום
לכת המלך עד היום אשר
בא בשלום:

14 ויהי בן יא דורשלם
לקראת המלך ויאמר לו
המלך למה לא הלכת עמי
מפיבושת: ויאמר אחי
המלך קביו רמני בן אביר
עברך אתבשה לי החמור
וארכב עליה ואלך את
המלך בן פסח בעבדך:
שמואל ב יט כו-כז

שהיה לך לדונו בסנהדרין. קשה לר"י דפ"ק דמגילה (דף קד' וסע) אמרין גבי נבל דמורד במלכות לא זעזע למדינתה ואוריה^א מורד במלכות הוא כדלמנן בסמוך וש' לומר דודאי לרין לדונו ולילע אס הוא מורד במלכות^ב אבל לעיין דיוניו ולעשות הלנת דין ולהממין עד למחר אין לרין^ד וכן משמע דבסנהדרין (דף לו. וסע) אמר שזן דוד אס נבל כסנהדרין מויסגרו איש חרבו וגו':

ליקוחין יש לך בה. אף על גב דאפילו מטא נמי יש לו זה ליקוחין דהא אנוסא היתה ושריא לזעל וו"ה^ה לזעול מ"מ ליקוחין יש לך זה משמע לא היה לך זה עבירה: **גב** ברייתא כותב ל'אשתו. פ"רשי^י על תנאי ש"ס ימות במלחמה תהא מגורשת מעכשיו ולרין לומר לפירושו דלף על גב דאוריה זא מן המלחמה התנאי היה ש"ס לא ישזב בסוף המלחמה שיהא גט'^ט אך קשה לתנן זמי שאחו' (גיטין דף עג. וסע) מה היא צדוקא הימים רבי יהודה אומר הכי היא כחשט רבי לבל דכריה^י וס' כן לר' יהודה היתה אשת איש מגורה ונראה לר"מ שהיה מגרשה לגמרי ללא שום תנאי' והא דלמרינן בזהב (ז"מ דף נט. וסע) מוטב שיזעול אדם ספק אשת איש ואל יליצין פני חצירו זכרים מנלן מדוד^י קרי לה ספק אשת איש^כ לפי שהיו מגרשים זנננה^כ והעולם כסורים שהיא אשת איש: **דאמר** ליה ודונו יואב. פ"רשי^י דמורד במלכות הוא משום דקאלמר ודונו יואב^ל ואין נראה דלין זה מורד שלא היה זנבו להמליכו ולקרותו מלך אלא כמו שפירש רבינו מאיר דהוי מורד משום דכסיפא דקרע כמיז ועס אכל אכל בימי לאכול ולעשות ולשכב עם אשתו וגו' שדו אמר לו לעשות ולא רעה לעשות: **ר**ק בדבר אוריה החתי: קשה דהא איכא מעשה דהסמה זריש פ"ג דינוא (דף כג:) וי"ל דלא חשיב ליה דלא הוה כל כך עון גדול וגם שגג: אלא

זני שמואל חטאו. במתק שומד והטיית דין: לחוניהם. שמישים שזוכרין אותן לילך ולהמין את הנקראים לדין: ולפזריהם. לשטרי צירורין ולאגרות שום: מלאי הטילו על זעלי זכים. ונתים להן פרגמטיא לעסוק זה ולתת להם השכר ומתוך כך היה נמשך לכס הטעות דין כשבאין לפנייהם לדון והיינו מטאוס: חלקם שלא פזיהם. מעשר ראושו הראוי להם שזכים היו שאלו פזיהם מתוך שהיו גדולי הדור ושופטים לא היו מוגנים מהם ושאר לזים עניים מלנטעים ולר' מאיר לא חטאו בזטיית משפט: קופה יסירה. יותר מן הראוי: מטנוס. זרוע לחיים וקזיה וסס לא היו כהנים ל"א מתנות ליה כגון מעשר וקרא כמיז ומנו לכהן^ו ודרישין ולא שיטול מעטמו בשמיטת חולין צפ' הזרוע (דף קג.) וה"ה לכל מתנות כהונה ולויה: דוד לחטא. צבת שזע קודם שקבלה גט: שזקא. לשכב עמה קודם שקבלה גט שהיה זעול שולח לה מן המלחמה ש"ס ימות לא תיזוק ליוס או שמה יהרג ואין מעד עליו ומתעגן אשמו או שמה יחא שזבו כדלמרין לקמן כל היוכל למלחמת צית דוד כו': משונה רעה זו. כמיצתה ובלשונוה: שהיה לך לדונו. על שמרד במלכות כדלקמן: **ליקוחין יש** לך זה. קדושין תופסין זה שחיה אשת איש כדשמואל כו' ה: גט כריעות. על תנאי ש"ס ימות תהא מגורשת מעכשיו ופמניה שהיא טרוד זכאמו ושולחו מן המלחמה: ואס ערוכסם תקא. במלחמת שאול כמיז: דכרים המעורבים זנייהם. היינו קדושין תקח מטבול ע"י גט שמיז להם מן המלחמה: צמרז זני עמון. כאותן שהורגים זני עמון שלא מדעתך: ואדוני יואב גט אורח ארעה לקבל עליו מרות אחרים צפני המלך: רק צדצר אוריה.

מקרא כמיז כך צדצר אוריה שגרס לו שיהרג אבל צבת שזע לא חטא: לשון הרע. לקמיה מפרש: ללא דבר. אינו חסס במורה והוא מלאו מלא דבר ומכס במורה: הוייף דשקרא הוס. מתחילה מלאו שקקן צכך: כי הדר אלזין עליה. זכאל על מפיבושת כשהיה דוד זורח מפני אכזלוס מאי טעמא קביל מיניה: איס בן אדוניך ויאלמר הנה יושב צירושטיס. כי אמר היום ישיבו לי את ממלכת אבי: דכרים הנכרים חוא זיה. במפיבושת כשהגרא אכזלוס ומזר דוד למלכותו וזא לפעיל על עשה רגליו ולא עשה שפמו כצבור דוד שניכרים דכרי זכאל שזנטער על שחזר דוד ולא קישט עצמו^ט ועוד היה מלפס כשמיזשיבוהו במלכות יתנאה ויקספר לך לא קבל דכריו ואמר לו אהא וזכאל מתלקו שדה והוא השיבו קשה אין לי לזעוק אלא על מי שהיזקק הלום הנה שזנטער על שזבו וסס לא שרעה זו דכרים הנכרים היה חוזר ממה שאמר הנה לך כל אשר למפיבושת ואע"פ שמייה ואמר לו מתחלה הנה לך כל אשר למפיבושת אין זו קבלה כי כל זמן

(א) י'ל כהגר זקן שמואל ולא הלכו בניו. (ב) מוחין קבל. מוס' סוטה פי"ד. (ג) מכות ט. (ד) קדושין נ. (ה) יונה כ. (ו) י'ל צ'ל מלו ועי במהרש"א. (ז) י'ל י'היה. (ח) י'ל צ'ל שניין אדוני. (ט) י'ל י'ל קבלתם. (י) דברים י. (יא) י'ל כרי שמואל מלור דכס. (כ) רש"י מפ' דעת דמיתת על מפיבושת דהא ללא קישט היינו עוס שעה היה מלפס שמיזשיבו לדוד נתנלות יתנאה [ק"י] ורש"י גרס ועד עמה הי מלפס.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא נסמכת ביה רק כדבר אוריה כ"ל ומכס כד מלדורי דמי' נמשך:

גליון הש"ס

גמ' שהיה לך לדונו בבגדורין. ע"י מגילת דף ק"ג פ"ג מוס' ד"ה מורד מלכות: תוס' ה"ח דאמר ליה וכו' ואין נראה. ע"י יומא דף קט. ע"כ מוס' ד"ה מה להליל:

מוסף רש"י

חלקם שאלו. שלא היה עבירה גול כדס אלא חלק ליה. כגון מעשר לזקון. היו שאלין בפיסן (חוה"ק גכג.) גט כריתות כותב אוריה איש. ע"י מות במלחמה. א"י גט כריתות. וכו' מהו מה אוריה במלחמה (בבבבב). וזת עירובתם תקח. וזת גמ' שמיז אבני להטיא סף היולקן למלחמתו וס' ע"י מוס'. ואדוני יואב. ע"י מוס'. שקילו ארון כמיז מתקן (דקדו' ע"ג).

מוסף תוספות

א. נמו' מוס' הח"ש. ב. אס לאו. כגון נבל שהיה צריך לדון אם נקרא אחיה והואיל ולא יצא טבוע של דוד בעולם: מוס' הכ"ש. ג. והלך בבוהו כשרא חיביב מיתוח ב"ד. מוס' הח"ש. ד. ו[הו"פ] מורד במלכות הוא ולא צריך למדיניות כשרא דיני נפשות שדין בו כיום לכותובים שלאחריו לחובה אלא אפילו וכו' ביום גומרין לחובה וכו' אבל לדונו ודאי צריך. מוס' מגילת די. ה. והיה לא חזר לבסוף. מוס' כהנפס ט. ד"ה כל הוי"א. ו. וקא אמאי דקתיני לעיל מינה הרי זה גיטן מהמים אם מתי וכן מצינו בתוספתא. אלא אם איש דמורד מהיום הויא אשת איש גמורה כמתפרש בגמ' באומר גית מעש בעולם פי' הדאי דאמר מהיום לא שיהול מיד אלא דעתי שיהול שנת אחת קודם מיתתו והיינו מעת שהוה בעולם ואם אביר מיהו אלא למעטי לאחר מיתה כלומר מאותו יום שאני בעולם היא גט. מוס' מכות ט: ז. בצנינא. וכשהיה חזר מן הלחמה היה כוסתו והייה גט שבע עפרה. מוס' גיטין ט. ו. אכאי. מוס' מכות ט: ט. ו. הואי אשת איש גמורה. ואר"ת דקר' לה ספק איש. מוס' מכות ט: א. ע"י. שלא יהא נודע ויקפצו עליהם בני אדם לקדישם. מוס' מכות ט:

על